

To: 5.1.2e . - BD/DWJZ/JZW [5.1.2e @minjenv.nl]
Cc: 5.1.2e . - BD/DGC-19 [5.1.2e @minjenv.nl]; 5.1.2e) [5.1.2e @minvws.nl]
From: 5.1.2e)
Sent: Wed 9/30/2020 10:18:51 AM
Subject: RE: advies minimum interval opvolgende vieringen RKK
Received: Wed 9/30/2020 10:18:52 AM
RE: [Advies ten aanzien van zingen, ventilatie en kerkbezoek.eml](#)

Hoi 5.1.2e

De richtlijnen hierover worden op de website geactualiseerd als dat nodig is: <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/adviezen-werk-vrije-tijd/generiek-kader-coronamaatregelen>

Specifieke informatie over ventileren is te vinden op: <https://lci.rivm.nl/koren-zangensembles>

Het klopt dat hier geen apart advies voor meezingen in de kerk. Wel staat dus op de website van het RIVM nog nadere informatie over ventileren bij het zingen. In eerdere communicatie hierover richting de kerken (maar ook andere religieuze organisaties) is benadrukt dat zang als onderdeel van belijdenis van godsdienst of levensovertuiging is een uitzondering gemaakt op het verbod om in groepsverband te zingen, omdat het gaat om een grondrecht. Tegelijkertijd is sterk afgeraden om uit veiligheidsoverweging mee te zingen. 5.1.2e heeft eerder laten weten dat dit is gecommuniceerd met de kerken en dat zij zich hierin konden vinden (zie bijgevoegde mail). Ik zou daarom in het gesprek nogmaals sterk benadrukken om dit advies blijven op te volgen. Voor het overige staat er informatie op de website van het RIVM.

Ik heb 5.1.2e en mijn 5.1.2e toegevoegd aan deze mail, in verband met de vragen over ventilatie.

Hartelijke groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e . - BD/DWJZ/JZW <5.1.2e @minjenv.nl>
Verzonden: dinsdag 29 september 2020 19:50
Aan: 5.1.2e) <5.1.2e @minvws.nl>
Onderwerp: FW: advies minimum interval opvolgende vieringen RKK

Dag 5.1.2e ,

Onderstaande mail heb ik ook bij ons intern uitstaan. Bij de kerken leven vragen over ventilatie (i.v.m. het aantal te plannen bijeenkomsten op een dag) en zingen. Kun jij n.a.v. onderstaande mail aangeven of onderstaande vragen leiden tot nieuwe inzichten/richtlijnen:

Het gaat in het bijzonder om:

1. Het RIVM geeft wel algemene adviezen over ventileren, luchten (spuien), etc. maar zegt niet iets concreets over minimale tijdsduur van ventileren/spuien tussen bijeenkomsten door.
2. De vraag is of het advies van de werkgroep 'zingen in de kerk' (zie hieronder in de mail) door een officiële instantie (zoals RIVM of VWS) bevestigd zou kunnen worden of dat zij een ander advies heeft. Het gaat dan m.n. de interval m.b.t. opvolgende vieringen.

Mij viel zelf op dat de RIVM-richtlijn (advies koren en ensembles van 30 juni) vooral ziet op koren en weinig zegt over zingen in de kerk of is in dit verband p. 3 van de brief van 30 juni relevant? Zou deze aanwijzing nog aangevuld kunnen worden voor de kerken? In de aanwijzing (eind juni 2020) staat namelijk **Daarnaast is het in de publieke ruimte (incl. vaartuigen en voertuigen) en in besloten plaatsen, met uitzondering van woningen, verboden in groepsverband te zingen of schreeuwen. Dit verbod geldt niet voor zangers, zangkoren, zanggroepen en zingen als onderdeel van belijdenis van godsdienst of levensovertuiging, voor zover zij daarbij de richtlijnen van het RIVM opvolgen.** Vraag is op welke richtlijnen nog meer gedoeld is behalve dan de brief van 30 juni en of in deze brief ook specifiek rekening is gehouden met zingen als onderdeel van belijdenis van godsdienst of levensovertuiging (bijv. in kerken).

We hebben begin volgende week overleg met de kerken; het zou fijn zijn als je mij in de loop van deze week een reactie kan sturen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Ministerie van Justitie en Veiligheid
 Directie Wetgeving en Juridische Zaken
 Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | Kamer
 Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

T 5.1.2e
 5.1.2e @minjenv.nl
www.rijksoverheid.nl/jenv

Voor een veilige en rechtvaardige samenleving

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rkk.nl>
 Verzonden: donderdag 24 september 2020 08:47
 Aan: 5.1.2e - BD/DWJZ/JZW <5.1.2e@minjenv.nl>
 Onderwerp: Fwd: advies minimum interval opvolgende vieringen RKK

Goedemorgen 5.1.2e

Mag ik je verzoeken onderstaande vraag voor te leggen bij VWS/RIVM (NCTV)?

Ik hoor graag van je

Gegroet

5.1.2e

[Outlook voor iOS](#) downloaden

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rkk.nl>
 Verzonden: vrijdag, september 18, 2020 11:24 AM
 Aan: 5.1.2e
 Onderwerp: advies minimum interval opvolgende vieringen RKK

Beste 5.1.2e

De RKK wil met het oog op Kerstmis voor de parochies een richtlijn opstellen m.b.t. de minimale tijdsinterval die er tussen twee opvolgende vieringen moet zitten.

Ik hoor van parochies die nadenken over vier of vijf missen achter elkaar op Kerstavond/Kerstnacht. Dat is natuurlijk niet de bedoeling.

In het huidige protocol van de RK Kerk staat: 'niet meer dan één viering per dagdeel'.

Maar er is behoefte aan een meer concrete richtlijn: want een Mis die om 23.00 uur eindigt en een volgende Mis die om 24.00 uur begint, voldoet ook aan 'niet meer dan één per dagdeel'....

Het RIVM geeft wel algemene adviezen over ventileren, luchten (spuien), etc. maar zegt niet iets concreets over minimale tijdsduur van ventileren/spuien tussen bijeenkomsten door.

Op zich begrijpelijk, omdat de ventilatiemogelijkheden niet overal het zelfde zijn, maar we hebben behoefte aan handvatten voor de praktijk.

De werkgroep 'zingen in de kerk' zegt over het interval m.b.t. opvolgende vieringen op haar website **Eerste Hulp bij Ventilatie: Dit interval is sterk afhankelijk van de mate van de toe te passen ventilatie.**

1. Als de kerkzaal optimaal kruiselings geventileerd kan worden door het openen van ramen en deuren tegen over elkaar volstaat **in theorie ca. 30 minuten.**
2. Wij adviseren een veiligheid in te bouwen door tussen twee diensten door **minimaal eenzelfde tijd actief te ventileren als dat de dienst/bijeenkomst geduurd heeft (met een minimum van een uur).**

3. *Als u beperkt kunt ventileren bijvoorbeeld doordat er alleen aan een zijde openingen te kunnen gebruiken zijn dan adviseren wij **een interval van minimaal 4,5 uur**.*

De PKN volgt dit advies op haar website.

Het Economencollege van de RK Kerk heeft mij gevraagd of het advies van de werkgroep 'zingen in de kerk' door een officiële instantie (zoals RIVM of VWS) bevestigd zou kunnen worden of dat zij een ander advies heeft. Voor de R.K-Kerk is nog even van belang dat tijdens vieringen op dit moment geen volkszang (gemeentezang) mag plaatsvinden. Mogelijk maakt dat nog verschil voor de minimum intervallen bij volledig en beperkt ventileren.

Kun jij bij VWS of het RIVM hierover uitsluitsel krijgen?

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security